

Wyciąg z załącznika nr 2
do Regulaminu konkursów przedmiotowych
dla uczniów dotychczasowych gimnazjów
i klas dotychczasowych gimnazjów prowadzonych
w szkołach innego typu woj. małopolskiego
organizowanych w roku szkolnym 2017/2018

Małopolski Konkurs Geograficzny
dla uczniów dotychczasowych gimnazjów i klas dotychczasowych gimnazjów
prowadzonych w szkołach innego typu województwa małopolskiego
w roku szkolnym 2017/2018

I. Tematyka konkursu:

Poznajemy procesy klimatyczne i zjawiska pogodowe w Polsce i na świecie oraz ich wpływ na działalność człowieka.

Cele konkursu:

1. Rozbudzanie u uczniów ciekawości o otaczającym świecie oraz motywacji do samokształcenia i pogłębiania wiedzy geograficznej.
2. Doskonalenie umiejętności samodzielnego poszukiwania, przetwarzania i tworzenia wiedzy geograficznej w oparciu o różnorodne źródła informacji.
3. Doskonalenie umiejętności rozwiązywania zadań problemowych z wykorzystaniem posiadanej wiedzy.
4. Kształtowanie umiejętności oceniania oraz krytycznego myślenia.
5. Popularyzacja osiągnięć geografii jako dyscypliny naukowej oraz kształtowanie umiejętności wykorzystania wiedzy geograficznej w życiu codziennym.

II. Zakres wymaganej wiedzy i umiejętności uczestników:

Uczeń powinien wykazać się wiadomościami i umiejętnościami określonymi w *Podstawie programowej kształcenia ogólnego*, w części dotyczącej przedmiotu geografia na III etapie edukacyjnym, zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z 27 sierpnia 2012 r. (Dz. U. z 30 sierpnia 2012 r. poz. 977 z późn. zm.) oraz wskazaną literaturą. Ponadto wykorzystać wiedzę z innych przedmiotów (np. fizyka, biologia, matematyka) do wyjaśniania zjawisk pogodowych i procesów klimatycznych występujących na Ziemi.

Na wszystkich etapach konkursu uczeń powinien wykazać się wiedzą i umiejętnościami w zakresie:

- a) korzystania z różnych źródeł informacji geograficznej (map, planów, fotografii, rysunków, wykresów, danych statystycznych, tekstów źródłowych);
- b) posługiwania się słownictwem geograficznym;
- c) wykonywania obliczeń z zakresu astronomicznych podstaw geografii, podstaw kartografii, geografii fizycznej i społeczno- ekonomicznej (wskaźników i mierników);
- d) lokalizowania na mapach obiektów geograficznych, zjawisk i procesów przyrodniczych oraz społeczno – gospodarczych oraz czytania i interpretacji map o różnej treści.;

- e) identyfikowania związków i zależności przyczynowo-skutkowych w środowisku przyrodniczym, gospodarce i życiu społecznym z uwzględnieniem skal przestrzennych (od lokalnej do globalnej);

Etap szkolny (w zakresie przewidzianym podstawą programową)

Uczestnicy powinni wykazać się wiedzą i umiejętnościami obejmującymi treści podstawy programowej dotyczącej:

1. Geografii fizycznej ogólnej
2. Geografii społeczno-gospodarczej
3. Geografii regionalnej świata, w tym lokalizowania obiektów geograficznych na mapach konturowych - krainy geograficzne, rzeki, jeziora, wyże i niże baryczne.

Poszerzenie treści podstawy programowej obejmuje następujące zagadnienia:

- a) obliczanie wysokości Słońca w momencie górowania w pierwszych dniach astronomicznych pór roku
- b) posługiwanie się skalą powierzchniową.
- c) obliczanie amplitudy temperatury powietrza, średniej dobowej/rocznej temperatury powietrza, interpretacja klimatogramów
- d) opis i wyjaśnianie cyrkulacji powietrza na Ziemi, masy powietrza, wiatry stałe (pasaty).

Etap rejonowy

Obowiązuje zakres wiadomości i umiejętności z etapu szkolnego oraz następujących działów tematycznych podstawy programowej: Wybrane regiony świata; Relacje: człowiek – przyroda – gospodarka. Europa. Azja. Afryka. Ameryka Północna i Południowa. Australia.

Poszerzenie treści podstawy programowej obejmuje następujące zagadnienia:

- a) warunki powstawania i występowanie monsunów, cyklonów tropikalnych (huraganów, tajfunów), trąb powietrznych (tornad) i ich wpływ na działalność rolniczą, gospodarkę oraz transport na świecie
- b) fronty atmosferyczne i ich wpływ na kształtowanie się pogody
- c) prognozowanie pogody, mapa synoptyczna
- d) wiatry lokalne (wiatr typu fenu, bryza, wiatr górski, wiatr dolinny).

Etap wojewódzki

Na etapie wojewódzkim konkursu obowiązuje zakres wiadomości i umiejętności etapu szkolnego i rejonowego oraz następujących działów tematycznych podstawy programowej:

1. Położenie i środowisko przyrodnicze Polski.
2. Ludność Polski.
3. Wybrane zagadnienia geografii gospodarczej Polski.
4. Regiony geograficzne Polski.
5. Sąsiedzi Polski – zróżnicowanie geograficzne, przemiany.

Poszerzenie treści podstawy programowej obejmuje następujące zagadnienia:

- a) ekstremalne zjawiska meteorologiczne na świecie i w Polsce (powódzie nawalne, susze),
- b) klimat miasta, miejska wyspa ciepła,

c) zmiany klimatyczne na Ziemi, efekt cieplarniany.

III. Wykaz literatury obowiązującej uczestników oraz stanowiącej pomoc dla nauczyciela:

Etap szkolny

1. Podręczniki szkolne z geografii dopuszczone przez MEN do użytku szkolnego w gimnazjum.
2. Balon J., Desperak J., *Tablice geograficzne*, Wydawnictwo Park Bielsko-Biała.
3. Flis J., *Szkolny słownik geograficzny*. WSiP, Warszawa 2008.
4. Czerny M., Czerny A., (red.), 2006. *Geografia. Encyklopedia Szkolna*, WSIP. Wydawnictwo WSiP - hasła związane z tematyką konkursu.
5. Atlas geograficzny dla gimnazjum – zgodny z podstawą programową kształcenia ogólnego w gimnazjum.

Etap rejonowy

Literatura jak do etapu szkolnego oraz:

1. Ciaranek D., *O znanych i mniej znanych hydro i fotometeorach*, „*Geografia w Szkole*”, 2014, nr 2, s. 12-15.
2. Kądziołka J., Kocimowski K., Wołonciej E., *Świat w liczbach*, WSiP, Warszawa 2013.
3. Sorbjan Z., *Meteorologia dla każdego: opowieści, teorie i proste doświadczenia*, Wydawnictwo Prószyński i S-ka, Warszawa 2001.
4. Woś A., *Meteorologia dla geografów*, Wydawnictwo Naukowe UAM, 2006.
5. Woźniak A., *Nowe technologie w prognozowaniu pogody*, „*Geografia w Szkole*”, 2014, nr 2, s. 4-7.
6. Tamulewicz J., 1997, *Wielka encyklopedia geografii świata*, Tom V- *Pogoda i klimat Ziemi*, Wydawnictwo Kurpisz, Poznań.
7. Gifford C., *Szkolna encyklopedia geografii*. Wydawnictwo Świat Książki, 2005- hasła związane z tematyką konkursu.

Etap wojewódzki

Literatura jak do etapu szkolnego i rejonowego oraz:

1. Podręcznik do geografii Polski na poziomie gimnazjum dopuszczony przez MEN do użytku szkolnego.
2. Lewińska J., *Klimat miasta, zasoby, zagrożenia, kształtowanie*, IGPiK, Kraków 2000.
3. *Mały rocznik statystyczny*, GUS, Warszawa 2017.
4. Mydel R. (red.), *Atlas Polski, Tom 1 : Przyroda- społeczeństwo- gospodarka*. Oficyna Wydawnicza FOGRA, Kraków 2001 - rozdziały: Ogólna charakterystyka kraju, Środowisko przyrodnicze.